

2010-04-07

Olle Nordell

Verksamhetsberättelse för 2009

Vattenvårdskommittén har under året bestått av följande personer:

Ordinarie ledamöter	Suppleanter	Miljönämnd
Bo Lindblom vice ordf.	Peter Melinder	Eslöv
Camilla Mårtensen	Kent Remes	Kävlinge
Peder Weibull ordf.	Ninni Andersson	Landskrona
Leif Johansson	Maria Lund	Svalöv

Arbetsgruppen har bestått av följande tjänstemän:

Representant	Ersättare	Miljöförvaltning
Anna-Carin Linusson	Birgitta Karlsson	Eslöv
Patrik Lund bitr sekr	Lars Johansson	Kävlinge
Högni Hansson sekr.	Olle Nordell	Landskrona
Tommy Samuelsson	Charlotte Lundberg	Svalöv

I arbetsgruppens och kommitténs möten har även och Lars Collvin från Länsstyrelsens miljöenhet och Johan Krook och Ann Nilsson från Ekologgruppen i Landskrona AB deltagit.

Årsmöte

Årsmötet hölls den 19 mars 2009 i Landskrona. Olle Nordell redogjorde för 2008 års verksamhetsberättelse och innevarande års verksamhetsplan. Till ordförande i kommittén till nästa årsmöte valdes Peder Weibull, Landskrona och till vice ordförande Bo Lindblom, Eslöv. Till sekreterare till nästa årsmöte utsågs Högni Hansson, Landskrona och till biträdande sekreterare Patrik Lund, Kävlinge. Ordföranden och sekreteraren utsågs att teckna kommitténs firma.

Vårsmöte

Vårsmötet hölls den 15 maj i kommunhuset i Svalöv. Till vårmötet inbjöds representanter för myndigheter som hanterar vattenfrågor, natur- och miljöorganisationer, byalag, lantbruksorganisationer och sportfiskeföreningar. Kommitténs verksamhetsberättelse för 2008 och verksamhetsplan för 2009 presenterades. Ann Nilsson från Ekologgruppen redogjorde för vattenkontrollen under 2008. Lars Collvin, Ivan Olsson och Marie Eriksson från Länsstyrelsen informerade om 1), finansieringsmöjligheter för åtgärder i vattendrag, 2), vattendirektivet och 3), Vattenmyndighetens samrådsremiss om förvaltningsplan, åtgärdsförslag,

Postadress	Kontorsadress	Telefon	Telefax	Postgironr
261 80 Landskrona	Stadshuset Drottninggatan 7	0418-470 600	0418-470 603	1 23 45-5

miljökvalitetsnormer och miljökonsekvensbeskrivning för vattendistriktet Södra Östersjön. Frågan om bildande av vattenråd diskuterades. Efter lunch genomfördes en exkursion till Svalövssjön med Charlotte Lundberg. Ett 30 tal personer deltog på vårmötet.

Vattenråd

Förslaget om att kommittén skulle utgöra vattenrådets styrelse godkändes inte av flera av medlemmarnas miljönämnder, p g a att representationen ansågs vara för snäv. För att komma vidare i arbetet med att bilda ett vattenråd kallades till ett öppet möte, för förutsättningslösa diskussioner om bildande av vattenråd, i Teckomatorp den 25 augusti. Till mötet inbjöds ett 60-tal personer representerade, olika intressenter som företrädare bl a större markägare, lantbrukare, fiskeintressen, naturskydd, byalag m fl. Mötet annonserades även i Landskronaposten och Skånska dagbladet. Mötet, där ett 20 tal personer närvarade beslöt att det bör kallas till ett nytt möte där ett färdigt förslag till organisation skall finnas. Ett antal dokument om hur ett vattenråd i Saxån-Braån med kustområden kan fungera och drivas har utarbetats.

Vattendirektivet

Arbetsgruppen har deltagit i möten anordnade av Länsstyrelsen och LRF där implementeringen av vattendirektivet, karakteriseringen av vattendragen och vattenråd mm diskuterats. Kommittén har svarat på Vattenmyndighetens samrådsremiss om förvaltningsplan, åtgärdsförslag, miljökvalitetsnormer och miljökonsekvensbeskrivning för vattendistriktet Södra Östersjön.

Inom Saxån och Braån har fem vattenförekomster utpekats:

Saxån: Välabäcken - källa

Saxån: Havet – Braån

Välabäcken

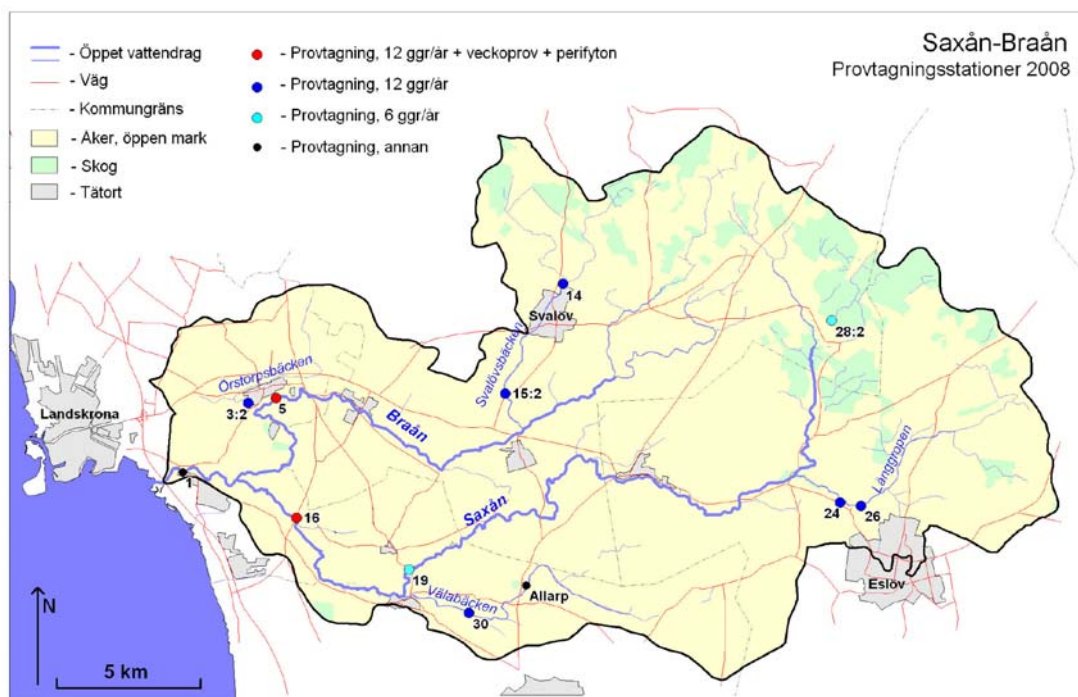
Saxån: Braån – Välabäcken

Braån

Vattenkontrollen 2008 (hela vattenkontrollen för 2009 redovisas på vårmötet i maj år 2010)

Vattenkontrollen omfattar månadsprovtagning av temperatur, pH, konduktivitet, syrgas, grumlighet, biologisk syreförbrukning, kväve och fosfor i 8 provpunkter. Dessutom tas veckoprover av kväve, fosfor och totalorganiskt kol i två punkter som blandas flödesproportionellt. Analyserna används för beräkning av vattendragets transport av dessa ämnen. Tungmetaller och bekämpningsmedel provtogs nära vattendragets mynning. En databas över utförd provtagning finns på kommitténs hemsida och uppdateras ca varannan månad.

Resultatet av vattenkontrollen under 2009 redovisas vid vårmötet i maj eftersom nödvändiga flödesdata från SMHI först levereras under mars månad. Ekologgruppen har utfört vattenkontrollen 2008 och 2009.



Sammanfattning av vattenkontrollen 2008

Väder och vattenföring

Året var varmare och nederbörden var något rikligare än normalt. År 2008 hade Svalöv en medeltemperatur på 9,0 °C och nederbörden var 815 mm. En stor nederbörds mängd föll under augusti månad. Medelvattenföringen vid Saxåns mynning var 3,4 m³/s, vilket är något mindre än medelvattenföringen för åren 1980 – 2007, 3,7 m³/s.

Syretillstånd och biologisk syrgasförbrukning

Vid samtliga provpunkter var syretillståndet tillfredställande under hela året och uppnådde högsta klass, klass 1, syrerikt tillstånd enligt SNV's bedömningsgrunder, förutom i Svalövsbäcken (pkt 15:2) där syrgashalten var något lägre i juni och juli och hamnade i klass 2, måttligt syrgasrikt tillstånd. Den biologiska syrgasförbrukningen (BOD) var i huvudsak låg på samtliga provpunkter, men visade förhöjda värden vid några tillfällen framför allt under maj månad då det högsta värdet noterades i Braån (pkt 5) 9,0 mg/l.

Ljuförhållanden

De högsta grumligheterna uppmättes i januari och oktober då det fallit en stor mängd nederbörd dagarna före provtagningen. Baserat på årsmedelvärdena bedömdes enligt Naturvårdsverkets (SNV) klassning flertalet provpunkter vara starkt grumlade (klass 5). Tre provpunkter, Örstorpsbäcken (3:2), bäcken i Trolleholm (28:2) och Välabäcken (pkt 30), bedömdes vara betydligt grumlade (klass 4). Samtliga provpunkter hade lägre grumlighet än föregående år.

Försurningstillstånd

Försurningsrisken inom området är liten, då pH under alla årets mätningar legat tydligt över neutralpunkten.

Näringstillstånd

I jämförelse med årsmedelvärden för åren 1990-2007 var både fosforhalterna och kvävehalterna 2008 lägre på samtliga provpunkter. Även sett över ännu längre tid, 1980-2007, var kväve- och fosforhalterna i de flödesblandade årsproverna 2008 (i Braån (pkt 5) och i Saxån (pkt 16)) betydligt lägre än medelvärdet. Beräknade trender visar också att det finns en tydlig tendens till sjunkande fosforhalter och en svag tendens till sjunkande kvävehalter under tidsperioden 1980-2008.

Metaller

Metallanalys av vatten från Saxån i Häljarp visade på låga till mycket låga halter av alla analyserade metaller. Metallanalyserna av vattenmossa, som utplanterats på fem lokaler i vattensystemet, resulterade i måttliga till mycket låga halter på alla provpunkterna.

Bekämpningsmedel

Bekämpningsmedelsundersökningen i Saxån vid Häljarp (mars, maj-augusti och oktober-december) visade att vattnet innehöll högsta summahalten i maj, 5,27 µg/l och att flest antal aktiva substanser noterades i juli och augusti. Totalt registrerades 36 olika aktiva substanser, varav 16 i bestämbara halter och 20 som spår (då halterna låg mellan detektionsgränsen och bestämningsgränsen).

Ämnestransport

Transporten av fosfor, kväve och TOC 2008 var lägre än medeltransporten för åren 1980-2007 (TOC, 1991-2007). Totalt beräknas 7,6 ton fosfor, 606 ton kväve och 662 ton TOC ha förts ut till Öresund via Saxån. Arealförlusten för hela avrinningsområdet under år 2008 var 0,21 kg fosfor och 17 kg kväve per hektar. Den högsta arealförlusten i delavrinningsområdena beräknades för fosfor i Örstorpsbäcken (0,37 kg/ha) och för kväve i Välabäcken (21 kg/ha).

Perifyton

Båda provtagningslokalerna där kiselalger analyserades, Braån (pkt5) och Saxån (pkt 16), bedömdes ha måttlig status 2008, liksom 2007. Surhetsindexet ACID visade att ingen surhetspåverkan föreligger.

Bottenfauna

Bottenfaunaundersökningen visade goda resultat 2008. Fyra av de fem provtagna lokalerna uppnådde det högsta artantalet hittills sedan provtagningarnas början. Två lokaler bedömdes vara obetydligt påverkade av organiska föroreningar, en bedömdes vara svagt påverkad och två bedömdes vara betydligt föroreningspåverkade. Fyra av de fem lokalerna hade samma bedömning som föregående år och en lokal nådde upp till en mildare föroreningsgrad. En ovanlig snäcka noterades.

Klassning av vattenkvalitet



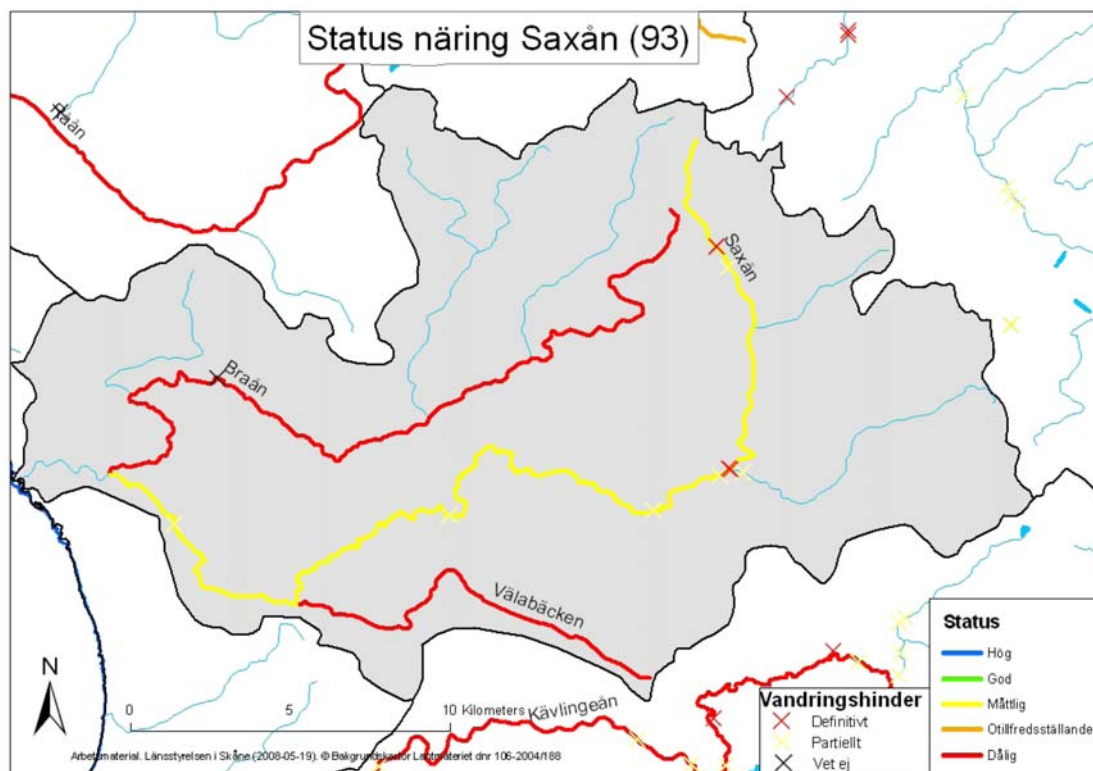
Tillståndsklass enligt Naturvårdsverket, rapport 4913: Naturvårdsverkets klasser anger vattenkvaliteten, där klass 1 anger ett bra eller önskat tillstånd och klass 5 anger ett dåligt eller önskat tillstånd. Se vidare i metodiken, bilaga 3.

Prov- punkt nr	Område	Syretillstånd	Ljusförhållanden	Försurnings- tillstånd	Näringsstillstånd		Bottenfauna	
		min 2006-2008 Syrgashalt mg/l	medel 2008 Grumlighet FNU	medel 2008 pH	Arealkoefficient 2008 fosfor Kg P/ha år	kväve Kg N/ha år	*dansk fauna index	**art- antal
14	Svalövsbäcken	8,8	15	8,0	0,17	13		
15:2	Svalövsbäcken	6,7	11	7,8	0,19	19	4	47
3:2	Örstorpsbäcken	8,6	6,5	7,9	0,37	20		
5	Braån vid Asmundtorp	7,5	11	7,9	0,22	16	7	43
28:2	bäck N Trolleholm	7,4	6,1	7,8	0,06	4		
26	Långgropen upp. Eslöv	7,8	9,4	7,8	0,17	14		
24	Långgropen ned. Eslöv	6,3	10	7,7			6	47
19	Saxån vid Annelöv	8,3	12	8,0	0,26	15		
	Välåbäcken. Allarp						4	40
30	Välåbäcken	8,3	4,3	7,9	0,20	21		
16	Saxån vid Saxtorp	8,2	10	8,0	0,20	17	7	42

Danskt faunaindex är ett mått på djurens tålighet mot organiska/näringsrika föroreningar (høgt index anger svag föroreningspåverkan, lågt index anger stark föroreningspåverkan). Artantal anges med antal taxa. ** Klassning av artantal; se tabell i bilaga 3.



Från statusklassning av Saxån och Braån. (Blå tunna linjer ej bedömda.). Från <http://gis.lst.se/vattenkartan>.



Från statusklassning av Saxån och Braån. (Blå tunna linjer ej bedömda.). Från <http://gis.lst.se/vattenkartan>.

Information

Hemsidan har uppdaterats. Data från vattenkontrollen finns som en databas med möjlighet att få aktuella och historiska diagram över tillståndet. Aktuell månadsrapport finns även tillgängligt på hemsidan.

Dammdatabas

En databas över alla anlagda dammar i avrinningsområdet har tidigare upprättats och har under nu gjorts möjlig att nå från Internet. Den innehåller data om totalt 280 objekt varav 84 är anlagda. Den totala ytan anlagda dammar uppgår till ca 66 ha. Dammdatabasen har kompletterats med bilder och består av en publik del <http://www.saxan-braan.se/dammdata/dammar.php> och en intern del som kräver lösenord.

Saxån-Braåns natur- och rekreationsvärden

Nedströms Trolleån i Eslövs kommun har en gammal meandersliga restaurerats och dess ursprungliga lopp har återställts. Projektet har genomförts med medel från Länsstyrelsen

NIP-projektet "Natur och rekreationsåtgärder längs Saxån och Braån"

Kommittén har sökt och erhållit medel för ett NIP-projekt. Projektet omfattar 4 år och en total budget på 1,4 milj kr (inkl eget arbete). Projektet skall genomföras under 2006 – 2009. Medel tilldelades senare än förväntat så projektet har inte kunnat komma igång som planerat. Projektet har erhållit förlängning till juli 2010.

1. Stängsla och röja. Ett område vid Tågerup (Tågerup 1:1) i Landskrona kommun har stängslats och betats med rödkulla under 2007, 2008 och 2009 (ca 0,5 ha). Viss röjning planeras under 2010. Ett område vid Häljarp har stängslats och betats bete med highland cattle (ca 0,4 ha) under 2008 och 2009. Ett område vid Dösjebro har inhägnats och röjts upp. Betas med får under 2008 och 2009, ca 2 ha, åretruntbete möjligt i och med att litet skydd har byggts. Samarbete med Dösjebro byalag. Nedströms Trollenäs slott har ett ca 3,2 ha stort område (våtäng, buskmark och skog) att stängslas för bete med nötkreatur. Ligger i anslutning till befintliga betesmarker.
2. Inventering. Inventeringar före och efter skötselåtgärder har genomförts vid Dösjebro, Marieholm, Häljarp och Kvärlöv. Skötselmetoderna har omfattat slåtter med slåtterbalk med och utan borttagning av material, slaghack, röjsåg och ingen skötsel. Inventeringarna har omfattat, allmän beskrivning av områdena, artlista med frekvensangivelse, linjetaxering och omfattande fotografering (koordinatsatta fotopunkter). Inventering har utförts 2007, 2008 och 2009. Vid Marieholm kan förbättring av floran skönjas på skötselinsatser.
3. Redskapsanskaffning. Syftet med redskapsanskaffningen är att utveckla rationella skötselmetoder för mindre och svårtillgängliga ytor. Följande redskap har anskaffats eller kan disponeras av projektet: En fyrhjulig motorcykel, en slaghack med separat motor som kan dras av motorcykeln, två st handdrivna slåtterbalkar, rotorklippare som kan sättas på traktorn för en av slåtterbalkarna, släpkärra (för transport av motorcykel och för att kunna dras av motorcykeln i fält), några röjsågar med olika typer av klinga. Under 2007 har en rotorklippare och en gaffelsidräfsa anskaffats. Den frontmonterade slåtterbalken på motorcykel är nu anskaffad, men har ännu ej testats i fält. Rotorklipparen kan användas frontmonterat på motorcykeln.
4. Slåtter. Slåtterutrustningen har använts i olika typer av öppna marker ca 7 ha. Tidsåtgången för slåtterinsatsen registrerats och skall ingå i utvärderingen. Det kan konstateras att själva slåttern kan utföras tämligen effektivt i hinderfri terräng. Hopsamling av slaget material är tidsödande och många gånger tekniskt svårt. Att kvittblivning av slaget material är effektivast (tids- och kostnadsmässigt) om entreprenör kör materialet till avfallsanläggning har bekräftats ytterligare. Eldning och kompostering på plats är oftast ej tillämpbara alternativ. Vidare är rätt tidpunkt för rätt redskap är viktigt. En snabb och effektiv slåtter kan komma i konflikt med naturvårdssyftet. Kvittblivning av avslaget material är i behov av fortsatt metodutveckling. Ett mindre område för slåtter har förstörts under 2009.
5. Stigar. En stig har anlagts vid Trollenäs slott i Eslövs kommun. Den invigdes maj 2009. Röjningsarbete för stig i Häljarp och Kvärlöv har genomförts. Stig längs Braån i Asmundtorp är översiktlig projekterad.
6. Informationsmaterial. Planering inför framställandet av informationsmaterial har påbörjats.
7. Generellt har inga åtgärder genomförts i Svalövs kommun. Generellt ligger alla åtgärderna efter tidsplan.

Ekonomi

Budgetpost	Budgerat	Utfall 2009
Årlig vattenkontroll , inkl PULS, utökad provtagning av bekämpningsmedel, internetkompatibel databas	270 000:-	248 396:-
Information: hemsida, dammdatabas reglerad dränering möten allmänheten.	20 000:-	11 658:-
Åtgärder: NIP-program Saxån-Braåns rekreations- och naturvärden, våtmarksåtgärder, inventering, arbete med vattenvård och naturskydd, reglerad dränering.	120 000:-	130 045:-
Övriga kostnader	10 000:-	13 302:-
Summa	420 000:-	403 401 :-
Intäkter	420 000	
Kostnad per kommun (inbetalt)	105 000:-	100 850:-

Intäkterna har ökat med 22 750 kr genom bidraget för ”planeringsunderlag för våtmarker i jordbruksbygd” från Länsstyrelsen. Rapport: Vindpumpar – vattenförsörjning av våtmarker och dammar.

Övrigt:

Saxån-Braåns vattenvårdskommitté driver ett NIP/LONA projekt benämnt ”Natur- och rekreationsåtgärder längs Saxån och Braån. Kommitténs kontantinsats är 75 000 kr per år till det kommer eget arbete av arbetsgruppen motsvarande ca 25 000 kr per kommun och år. Länsstyrelsen bidrar med en kostnad om maximalt 700 000 kr. Projektet löper mellan åren 2006 – 2009. Projektet har fått förlängning till juli 2010. Det tidigare NIP/LONA projektet ”Natur och rekreation längs Saxån och Braån” som utgör en kunskapssammanställning finns redovisat på kommitténs hemsida www.saxan-braan.se.

SMHI har etablerat en tillfällig vattenföringsstation vid Forsgård nära Saxtorps kyrka i Saxån.